

30.5.2022

Kaupunginmuseon lausunto Kajaaninlinnantie 4 asemakaavan muutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta

HEL 2019-010693 T 10 03 03

Helsingin kaupungin asemakaavoituspalvelu on pyytänyt kaupunginmuseolta lausuntoa Puotinharjussa sijaitsevan Kajaaninlinnantie 4 asemakaavan muutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Museo tarkastelee hanketta kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta ja lausuu kantanaan seuraavaa.

Asemakaavan muutos koskee aluetta, joka sijaitsee Puotinharjussa osoitteessa Kajaaninlinnantie 4. Tontille suunnitellaan täydennysrakentamista. Suunnitelmissa uudet asuinkerrostalot sijoittuvat Kajaaninlinnantien viereen ja uusi pysäköintirakennus niiden väliin. Nykyinen asuinkerrostalo tontin yläosassa säilyy. Sen sijaan nykyinen kadun varrella oleva liikerakennus on tarkoituksena purkaa.

Pentti Aholan laatima Puotinharjun asemakaava vuodelta 1961 on rakentunut asuinrakennusten osalta muutaman vuoden sisällä 1960-luvun alkuvuosina. Alueella ei ole tämän jälkeen tapahtunut täydennysrakentamista. Näin pitkälti lounas-koillinen suuntaisista kapeista lamellitaloista koostuva Puotinharju on eräs Helsingin muuttumattomimpia esikaupunkikokonaisuuksia, joka on säilynyt poikkeuksellisen ehjänä ja harvinaisen yhteisenä kokonaisuutena lähes 60 vuotta, ja joka nykyisellään ilmentää esimerkillisen autenttisella tavalla aikansa kaavoitusihanteita.

Puotinharjun kaavoittaminen ajoittuu historialliseen kohtaan, jossa rakentamisen tuottavuustavoite loi rakennusten pituuksiin ja kerroslukumääriin ehtoja, joiden tyydyttävä asemakaavallinen sommittelu vaihteleviin maastollisiin lähtökohtiin vaati taitoa ja toteutukselta vaivannäköä. Tämän johdosta rakennukset oli sidottava sitä täsmällisemmin rakennuspaikkaansa jo arkkitehdin suunnitelmissa, mitä vaihtelevammassa ja herkemässä maastossa ja maisemassa rakennettava alue sijaitti. Näin muodostuvan miljöön kannalta tämä ”suljettu” muotoperiaate sisälsi ajatuksen rakennuspaikkaansa sidotusta kokonaisuudesta, jossa rakennusmassat sijoitettiin suhteessa toisiinsa, ilmansuuntiin, maastonmuotoihin ja maisemaan kulloinkin edullisimmalla tavalla. Johtuen tästä rakennusten hienovaraisesta ympäristöönsä sovittamisesta, asettaa tämä puolestaan vaatimuksia ympäristöönsä huomioivalle täydennysrakentamiselle.

30.5.2022

Puotinharjun asuinalueen suunnitteluperiaatteissa todetaan, että kaavamuuoksilla mahdollistetaan yleiskaavan määräysten ja hengen mukainen tontti- ja korttelitehokkuuksien nosto, mutta huomioiden rakennetun ja rakentamattoman ympäristön mittakaava, ominaispiirteet ja arvot. Uudisrakennukset sijoitetaan alueen vallitsevaan koordinaatistoon, sijoittelulla ei suljeta rakennusten välistä virtaavan maiseman rakennetta, massoittelu on vähäeleistä ja korkeudet sovitetaan olevaan ympäristöön. Uudisrakennukset sovitetaan materiaaleiltaan, väreiltään ja muilta ulkoisilta arkkitehtonisilta elementeiltään olevaan, 1960-luvun rakennuskantaan.

Kajaaninlinnantie 4 täydennysrakentamishanke on viereisen Raaseporintie 1 hankkeen kanssa alueen ensimmäisiä täydennysrakentamishankkeita, ja nämä tullenevat toimimaan esimerkkeinä ja viittauspisteinä alueen seuraaville hankkeille. Tämän johdosta hankkeiden reunaehdot tulee tutkia poikkeuksellisen huolellisesti.

Arkkitehti Tauno Salo on suunnitellut vuonna 1963 tontilla sijaitsevan lamellitalon ja purettavaksi kaavaillun myymälärakennuksen. Rakennukset noudattavat esimerkillisesti Puotinharjulle ominaista ilmansuunnallisesti optimaalisinta lounas-koillinen suuntaisista rakennuksista muodostunutta kokonaisuutta.

Täydennysrakentamisen myötä purettavaksi kaavailtu myymälärakennus on alueen ainoa yksittäinen myymälärakennus, muuten Puhoksen ostoskeskukseen tukeutuneessa esikaupunkikokonaisuudessa. Näin rakennuksen poistuminen tulee valitettavasti yksipuolistamaan oleellisesti alueen rakennuskantaa.

Suhteuttaen esitettyjä viitesuunnitelmia Puotinharjun asuinalueen suunnitteluperiaatteisiin, niin kriittisimmät kohdat suunnitelmissa on massoittelun poikkeaminen kaupunginosalle tyypillisestä, ja tontille erityisestä itä-länsi lamelliratkaisusta. Lisäksi asuinkekkosten runko on selvästi leveämpi kuin kaupunginosan rakennusten ja varsinkin eteläisemmän kekkosten sommittelu poikkeaa selvästi alueen vallitsevasta koordinaatistosta, estää maiseman virtaavuuden ja on näin ollen suunnitteluperiaatteiden vastainen.

Tontille olisi soviteltavissa myös nykyisen lamellitason massaa vastaava kapea rakennus, joka sopisi massoittelultaan huomattavasti paremmin Kajaaninlinnantien kokonaisuuteen kuin nyt esitetty alueelle epäluonteenomainen suunnitelma.

Museo esittää, että viitesuunnitelman rakennusten sijoittelua, massoittelua sekä korkeutta sopeutetaan vastaamaan sekä tontin että Puotinharjun yleisilmettä.

Helsingin kaupunki

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
Kulttuuripalvelukokonaisuus
Kaupunginmuseo
Kulttuuriperintöyksikkö
Kulttuuriympäristötiimi,
kulttuuriympäristöpäällikkö

Lausunto

3 (3)

30.5.2022

Lisätiedot

Juha Vuorinen, tutkija, puhelin: 310 36940
juha.h.vuorinen(a)hel.fi

Johanna Björkman
ts. kulttuuriympäristöpäällikkö

Postiosoite
PL 17401
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kulttuurijavapaa-aika@hel.fi

Käyntiosoite
Aleksanterinkatu 16
Helsinki 17

Puhelin
+358 9 310 1060
Faksi
+358 9 310 36664

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
fi0680001200062637
Alv.nro
fi02012566